

KRONIKA NAUKOWA

III międzynarodowe sympozjum rozrodczości porównawczej „Środowisko i rozrodczość ssaków i ptaków” (Edynburg, 27–30 III 1972 r.)

Pierwsze z serii sympozjów — organizowane przez Society for the Study of Fertility oraz Zoological Society of London — odbyło się w Londynie w roku 1964, drugie w Nairobi (Kenia) w roku 1968. Referowane prace ukazały się w dwóch tomach the Proceedings kolejno w latach 1966 i 1969¹. Trzecie sympozjum zostało zorganizowane w Edynburgu. Podobnie jak poprzednie miało na celu zaprezentowanie i przedyskutowanie najnowszych wyników badań nad procesem rozrodu oraz drogami jego regulowania. Spotkania odbywały się w półdniowych sesjach, którym przewodniczyli wybitni znawcy tematu mający własne poważne osiągnięcia w danej dziedzinie. Przed rozpoczęciem każdej sesji prezentowali oni krótki przegląd dotychczasowej wiedzy, nierzadko ilustrowany rezultatami własnych badań.

Sesja 1, której przewodniczył dr B.K. Follet, poświęcona była fotoperiodyzmowi ptaków. Wygłoszono pięć referatów dotyczących m.in. rytmu dobowego i jego pomiarów (B.K. Follet) regulacji wydzielania hormonów gonadotropowych (B. Lofts), nasilenia migracji i czasu trwania sezonu rozrodczego (D.S. Farner), wewnętrznego rytmu rocznego (E. Gwinner) oraz ewolucji fotoperiodycznego sterowania rozrodczością (R.K. Murton, J. Kear).

Sesja 2, której przewodniczył prof. J.C. Bowman, poświęcona była fotoperiodyzmowi ssaków. Wygłoszono sześć referatów dotyczących regulacji wydzielania hormonu LH u *Microtus* w warunkach laboratoryjnych i terenowych (R.W. Worth, H.M. Charlton, P.C.B. MacKinnon), sezonowości rozmnażania *Connochaetes gnou* i *Alcelaphus buselaphus* w południowej Afryce (J.D. Skinner), zależności między szerokością geograficzną i fotoperiodyzmem a wzrostem poroża i rogów (R.J. Goss), cyklu rozrodczego lisa (H.G. Lloyd, J. Englund), adaptacji czasu trwania sezonu rozrodczego foki w różnych warunkach geograficznych (M. Bigg) oraz eksperymentalnych badań nad wpływem światła na pojawianie się rui u owcy (M.J. Ducker, J.C. Bowman, A. Temple).

Sesji 3, poświęconej wpływowi temperatury otoczenia, przewodniczył prof. G.M.H. Waites. Wygłoszono siedem referatów poruszających m.in. kwestie wczesnego rozwoju embrionalnego ssaków w podwyższonej temperaturze (L. C. Ulberg), zapotrzebowania pokarmowego piskląt *Parus major* i *Puffinus puffinus* trzymanych w różnej temperaturze (C.M. Perrins), wpływu czynników środowiska na czas

¹ Pierwsze sympozjum: Symp. Zool. Soc. Lond. 15, 1966, Academic Press, London and New York, 559 pp.

Drugie sympozjum: J. Reprod. Fert. Suppl. 6, 1969, Blackwell Scientific Publications, Oxford, 531 pp.

i nasilenie rozmnażania dzioborożca w południowej Afryce (A. Kemp), czynników wpływających na długość ciąży nietoperzy (P.A. Racey), wpływu wysokiej temperatury otoczenia na hamowanie rozmnażania kangura rudego w Australii (A.E. Newsome) oraz sezonowej regulacji rozmnażania *Procavia capensis* (R.P. Millar, T.D. Glover).

Sesji 4 przewodniczył prof. F.W.H. Elsley. Sesja poświęcona była wpływowi pożywienia i opadów na rozmnażanie ssaków. W sześciu referatach poruszono związki między kalorycznością i zawartością białka w pokarmie a rozmnażaniem żyjącej w naturalnych warunkach populacji *Peromyscus maniculatus* (R.M.F.S. Sadleir), omówiono wpływ naturalnych i eksperymentalnych zmian zasobności pokarmu na rozmnażanie drobnych gryzoni leśnych (J.R. Flowerdew), wpływ pokarmu i opadów w okresie kopulacji na dalszy przebieg rozrodu owiec (R.G. Gunn; J.M. Doney), wpływ warunków pokarmowych na rozmnażanie się *Cervus elaphus* w Szkocji (B. Mitchell), gazeli, antylopy i żyrafy w Kenii (C.R. Field, L.H. Blankenship) oraz bawołu afrykańskiego w zachodniej Ugandzie (J.R.R. Grimsdell).

Sesji 5, poświęconej, zanieczyszczeniom, przewodniczył dr I. Prestt. W sześciu referatach omówiono m.in. zagadnienie wpływu insektycydów na rozmnażanie ptaków (D.J. Jefferies), przebiegu rozrodu sroki w różnych typach sadów (P. Fuchs), toksycznego wpływu PCB na kormorany (J. Koemen), związku między płodnością nerek a odżywianiem się ich różnymi gatunkami ryb z Wielkich Jezior (R.J. Aulerich), przebiegu rozrodu sokoła wędrownego w ostatnich latach (D.A. Ratcliffe) oraz wpływu pestycydów na płodność kuropatwy (G.R. Potts).

Sesja 6 poświęcona była wpływowi powonienia na rozmnażanie. Przewodniczyła jej H.M. Bruce. Wygłoszono sześć referatów dotyczących wpływu genetycznie uwarunkowanej zmienności powonienia i hamowania przez feromony dojrzewania płciowego samic myszy laboratoryjnej (J.G. Vandenberg) oraz znaczenia obecności samca na wystąpienie estrus u *Galea musteloides* (B.J. Weir), ogólnego znaczenia związków między rozmnażaniem ssaków a zapachem otoczenia (R. Mykytowycz), wpływu feromonów na płciowe i socjalne kontakty małp (G. Epple; R.P. Michael).

Sesji 7, dotyczącej wpływu czynników socjalnych oraz zagęszczenia populacji na przebieg rozrodu ssaków, przewodniczył dr P.A. Jewell (fig. 1).

W sześciu referatach poruszono zagadnienia hamowania rozrodczości w populacjach gryzoni na preriach (C.R. Terman), regulacji rozrodczości w oparciu o behawior przestrzenny (G. Bujalska), zależności rozrodczych między różnymi podgatunkami *C. glareolus* badanymi eksperymentalnie na kilku wyspach (J. Godfrey), przebiegu rui u jeleni (G.A. Lincoln, F. Guinness), rozrodu dziko żyjącej owcy na wyspie St. Kilda (P.A. Jewell, P. Grubb) oraz wpływu warunków socjalnych na rozmnażanie królika w Australii (R. Mykytowycz, P.J. Fullagar).

Sesja 8 poświęcona była wpływowi działalności człowieka na populacje zwierzęce. Przewodniczył dr R. M. Laws. W trzech wygłoszonych w tej sesji referatach poruszono zagadnienie wpływu eksploatacji na rozmnażanie wieloryba (R. Gambeli), przebiegu rozmnażania foki w różnych warunkach środowiska (D.E. Sargeant) oraz ewolucyjnego znaczenia ciągłego rozmnażania się gołębia (R.K. Murton, N.J. Westwood, R.J.P. Thearle).

Sesja 9, której przewodniczył prof. A. Parkes, poświęcona była rozmnażaniu się człowieka. Wygłoszono dwa referaty dotyczące wpływu pożywienia (A.M. Thomson, F. Hytten) oraz czynników socjalnych na przebieg rozrodu (D. Baird).

Na zakończenie sympozjum K. Mellamby wygłosił odczyt „Czy człowiek może dojść do porozumienia ze środowiskiem?”.

Wszystkie referowane prace zostaną opublikowane na początku 1973 r., jako suplement Journal of Reproduction and Fertility.

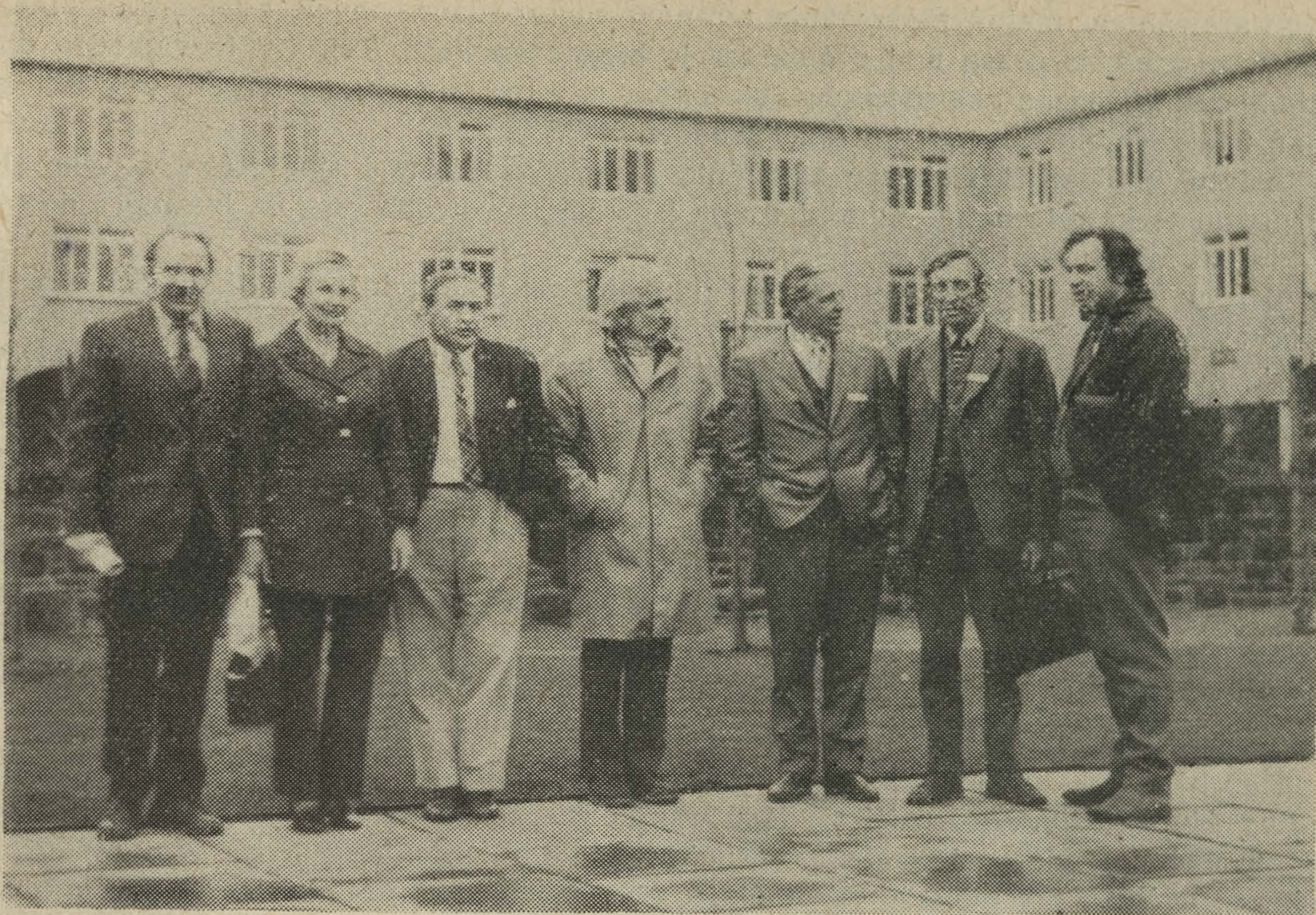

Fig. 1. Kilku uczestników sympozjum na terenie Pallock Halls: drugi od prawej — przewodniczący sesji 7, dr P.A. Jewell; trzeci od lewej — Polak z Australii, dr R. Mykytowycz; obok niego — znany szeroko z prac nad feromonami, dr W.K. Whitten.

Fot. G. Bujalska

Warto dodać parę słów na temat technicznej organizacji sympozjum. Obrady przebiegały nadzwyczaj sprawnie — każdy referat trwał nie dłużej niż 20 minut, po czym przewidziano 10 minut na dyskusję. Nie zdarzyło się nigdy, aby przerwa na poranną kawę lub popołudniową herbatę została opóźniona choćby o parę minut.

Obrady toczyły się w Pallock Halls, na terenie którego zakwaterowani byli uczestnicy sympozjum i gdzie czynna była niezwykle sprawnie działająca stołówka. Bez żadnych kwitków można było wybrać dowolne menu na śniadanie, obiad i kolację. Uczestnicy sympozjum zaproszeni zostali przez władze Uniwersytetu na cocktail, a na zakończenie sympozjum 150 osób (liczba ściśle ograniczona) zaproszono na uroczystą kolację, która odbyła się w pięknej sali recepcyjnej Uniwersytetu.

G. Bujalska